

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 243

гр. Варна, 31.10.2022 г.

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, I СЪСТАВ, в закрито заседание на тридесет и първи октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Янко Д. Янков

Членове: Даниела П. Костова
Светослава Н. Колева

като разгледа докладваното от Даниела П. Костова Въззивно частно наказателно дело № 20223000600317 по описа за 2022 година

и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството по делото е образувано по частна жалба на М. Р. Ф., подсъдим по НОХД № 580/2022г. по описа на ОС – Варна, подадена от процесуалния му представител адв.Д. Д., срещу протоколно определение, постановено на 14.10.2022г., с което било установено, че подс.Г. владее български език и била оставена без уважение молбата на подсъдимия за назначаване на преводач от персийски език. Иска се отмяната на определението. Изложени са доводи в три насоки: 1/че по делото не били разпитани свидетели за установяване на спорното обстоятелство – владее или не подс.Г. български език чрез разпит на свидетели и предвид събраните данни за това, че някога е живял на семейни начала с българска гражданка, от която има дете; 2/че писмените документи, за които ОС приел, че са саморъчно изписани от подсъдимия не били подложени на експертен почерков анализ; 3/че не била обсъдена вероятността саморъчните документи да са писани под чужда диктовка, макар и собственоръчно. Прави се извод за липсата на тълкуване на събраните доказателствата в тяхната съвкупност“ и се цитира решение на ЕСПЧ по делото Kamasinski v. Austria. Пояснява се, че проверката за владееене на езика на съдопроизводството не следва да включва само извод дали може да се ползва свободно съответния език, но и „заключение за разбиране на специализирания юридически език, използван в

наказателното производство“.

Жалбата като подадена в срок се явява допустима, а по същество - неоснователна.

В рамките на настоящото производство следва да се отговори на въпроса законосъобразен ли е атакуваният съдебен акт като се държи сметка за същността на настоящото производство. В нарочно създадената глава Тридесет "а" от НПК (ДВ бр.21 от 2014г.) са уредени подробно правила, гарантиращи ефективно спазването на правото на превод, като са транспонирани член 3 от Директива 2012/13/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 22 май 2012 година относно правото на информация в наказателното производство и на Директива 2010/64/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство. Коментираните текстове, транспонирани в българския НПК, са насочени към зачитане на правото на справедлив процес по смисъла на чл.6 от ЕКПЧ. Нарушаването на тези минимално установени стандарти се счита за съществено засягане на защитените процесуални права на лицето, срещу което се води наказателното производство.

Развивайки производство по чл.395б ал.1 от НПК. ОС - Варна изпълнил задълженията си за проверка на владее на български език от страна на подсъдимото лице. Проверката била максимално подробна и комплексният анализ на всички събрани по делото материали в рамките на тази процедура довели първоинстанционния съд до законосъобразен фактически извод.

За целта били изискана документация и информация от всички възможни източници, а също било изискано изготвянето на предсъдебен доклад. От събраните писмени материали и от ДП било установено, че воденото срещу подсъдимото лице НОХД 580/2022г. се явява четвърто поред (справка за съдимост – л.58-59 от ДП). По НОХД 1415/2013г. подс.Г. бил осъден за престъпление по чл.354а от НК в процедура по чл.371 т.2 от НПК. По негова жалба пред АС-Варна се развило и въззивно производство по ВНОХД 6/2014г. на АС-Варна. По-късно подс.Г. участвал в производство по чл.70 от НК по ЧНД 359/2018г. на ОС – Варна. От приложените по делото протоколи от съдебни заседания на горепосочените дела е видно, че в нито едно от тях той не е правил възражения относно обстоятелството, че не владее български език. Видно е също, че активно участвал в процесите,

независимо от наличието на защитник, като демонстрирал пълно разбиране за естеството на процедурите. Такова разбиране личи и от съдебните протоколи по НОХД 580/2022г. на ОС-Варна в съдебните заседания, предхождащи твърдението, наложило проверката по чл.395б ал.1 от НПК. В с.з. на 26.07.2022г. подсъдимият заявил пред съда, че живее от 22 години в България и разбира български език. Пояснил, че говори почти дванадесет езика, има висше образование и има проблем само относно „изявления, близки на сърцето му, които звучат по-добре на персийски“. Изрично заявил, че няма нужда от преводач. Потвърдил, че жалбата за отвод на прокурора по делото, изпратена от негово име от Затвора - Варна била саморъчно написана от него.

В рамките на ДП процесуалното му поведение било аналогично – в поредицата извършени процесуално следствени действия, свързани с провличането му в качеството на обвиняем, както и проведените разпити в присъствието на защитник, с подписа си гарантирал пълно разбиране на извършените действия, както и дал подробни, граматически и логически свързани обяснения по делото (л.31-39 от ДП). В повторния си разпит като обвиняем (л.38-39) изрично заявил, че „живее от 21 години в България, владее писмено и говоримо български език и се възползва от правото си да не дава обяснения на този етап“.

Изпратените от Началник сектор „Арести“ в ОСИН – Варна и Началник на ОЗ – Варна писмени документи и съпроводителни писма са установили, че и на двете места подс.Г. е общувал с администрацията на съответното учреждение и другите задържани/осъдени лица на български език. За множеството писмени документи е пояснено, че са изготвени и приложени лично от него (касателно заявки за храни, за провеждане на телефонни разговори и много други). Нещо повече – има налична кореспонденция с институции и лица (ВКП, адвокати и други) водена лично от подсъдимото лице. Сходна констатация може да се направи и относно заявленията на подс.Г. до МВнР по повод издаването и преиздаването на документи за самоличност и пребиваване на чужденци на територията на РБ (карти за бежанец и удостоверения за пътуване на бежанец зад граница).

Изготвеният предсъдебен доклад от РСИН към ГДИН (л.92 – 101 от съдебното производство) сочи много подробни и акуратно събрани данни за подсъдимия, като относимите към конкретния казус въпроси са

констатираното висше филологическо образование по персийска литература и култура, както и допълнително такова, свързано с I T програмиране; владее на множество езици; дългогодишно пребиваване на подсъдимия на територията на РБ (22 години); дете на 14 години от майка българка, които в момента живеят в чужбина; установена злоупотреба с марихуана с давност 20 години. Контактите на подс.Г. са сведени до работния му кръг (по добиване на биткойни) и до хората, свързани с употребата на ПАВ. Особено важно обстоятелство, касателно разисквания по чл.395б от НК въпрос, намира отговор в лично проведеното интервю с подсъдимия на български език, в рамките на което сам и без външна помощ попълнил формуляра за самооценка (който е на български език), с което „показал много добро писмено и говоримо владее на български език“ и в хода на което разкрил „богат речников запас, правилно структуриране на изреченията“, „добър правопис и пунктуация“, „слушане и възприемане на информация“.

От всичко гореизложено контролната инстанция намира за правилен и законосъобразен извода на ОС – Варна в атакуваното определение. Фактите, изложени горе по категоричен начин оборват твърдението на защитата за липсата на съвкупна преценка на всички относими към въпроса доказателства. Процесуалното поведение на подс.Г. в досъдебната фаза, както и по време на предходно водените срещу него дела не разкриват данни в полза на твърдението за нужда от преводач, поради невладее на български език. Напротив - установяват тъкмо обратното. Признанието на подсъдимият пред съда относно авторството на жалбата за отвод на прокурора, само по себе си изключва претендираното от защитата графологическо изследване на всички предоставени писмени документи. Солидни аргументи в тази посока се съдържат и в цитирания горе предсъдебен доклад. Всички констатации вкупом обезмислят коментар по твърдяното неизследване на вероятността саморъчните документи да са писани под чужда диктовка, тъй като това твърдение е лишено от разумна житейска логика и предполага през различни години и периоди на живота на подс.Г. постоянно присъствие на човек или хора „с добра езикова култура и юридически познания“, който/които да диктуват саморъчните жалби на лицето. Разпитването на свидетели в насока установяване на владееването на български език нито е било наложително, нито задължително за ОС – Варна, още повече, че жалбоподателя не е обърнал внимание на обстоятелството, че претендира разпит на свидетел, за който

предсъдебния доклад ясно сочи, че отдавна е в чужбина с детето си.

В заключение: събраните и коментирани писмени материали установяват високообразован и грамотен човек, който владее свободно български език на писмено и говоримо ниво. Това обстоятелство изключва назначаването на преводач, респективно сочи на извод, че неназначаването му няма да влезе в противоречие с Директива 2010/64/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство, както и с чл.6 от ЕКПЧ. Устният превод е необходим и задължителен с оглед правото на защита, единствено и само в случаите, когато българския език е неразбираем за лицето, без в нормата на чл.395а от НПК да са възведени допълнителни критерии по отношение на необходимо ниво на владееене на езика (каквито се претендират от защитата, свързани с правна терминология от страна на подсъдимото лице). В настоящият случай има категорична констатация за повече от добро владееене на езика на съдопроизводството от страна на подсъдимия. Изискването на чл.6 пар.3 б.„а“ от ЕКПЧОС за справедлив процес е "информацията за характера и причините за обвинението" да бъде съобщена „на разбираем език" и очевидно по делото това е било сторено при констатацията за много добро владееене на български език. Правото на превод по чл.6 пар.3 б.„е“ от ЕКЗПЧОС обхваща само използвания в съда език и поради това подсъдим, който разбира този език не може да настоява за услугите на устен превод, за да може да проведе защитата си и на друг език. Отделно, според практиката на ВКС, когато подсъдимият не се защитава сам, достатъчно е защитникът му да владее специализирания език на съдопроизводството (каквото е настоящия случай – подс.Г. от самото начало на наказателното производство е бил със защитник). Посочената в атакуваното определение съдебна практика – на ВКС и на ЕСПЧ, категорично се споделя и от настоящия състав и тя (включително и цитираното в жалбата решение на ЕСПЧ по делото *Kamasinski v. Austria*) е именно в изложената горе насока, а не в тази, интерпретирана във въззивната частна жалба.

Предвид изложеното и на основание чл.395б ал.3 от НПК Варненски апелативен съд

ОПРЕДЕЛИ:

ПОТВЪРЖДАВА протоколно определение от 14.10.2022г. по НОХД № 580/2022г. по описа на ОС – Варна, в което било прието за установено, че подс.Г. владее български език.

Определението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____